

กรมอนามัย
ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี

เด็กไทยเล่นเปลี่ยนโลก

นางสาวรณตพร โพชสาลี
นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ

กรมอนามัย
ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี

สภาพปัญหาปัจจุบัน

- การอบรมเลี้ยงดูเด็ก : ผู้ปกครองให้ความสำคัญกับการเล่าเรียนอย่างจริงจังของเด็กก่อนวัยเรียนที่โรงเรียนมากกว่าการเล่นเพื่อพัฒนาการ และเด็กไทย 1 ใน 5 ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่และแม่ (สุนน อมรวิวัฒน์ และคณะ 2534 : 203-238)
- ผู้ปกครองใช้เวลาเล่นกับเด็กปฐมวัยมากกว่า 30 นาทีต่อครั้ง ร้อยละ 19.7 และใน 1 สัปดาห์ผู้ปกครองเล่นกับเด็กปฐมวัย เกิน 3 วัน ร้อยละ 76.92 *
- ผู้ปกครองใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ มือถือ ในการเล่นและทำกิจกรรมต่าง ๆ กับเด็กปฐมวัย ร้อยละ 67.30 *
- สถานการณ์การตรวจคัดกรองพัฒนาการเด็กปฐมวัยปีงบประมาณ 2559-2561 พบว่า เด็กมีพัฒนาสมวัยในครั้งแรกมีแนวโน้มลดลง ร้อยละ 86.22 , ร้อยละ 83.61 และร้อยละ 78.82 ซึ่งไม่สมวัยด้านการเคลื่อนไหวและด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก
- สถานการณ์ระดับสติปัญญาเด็กไทย ปี 2559 พบว่า เด็กประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มี IQ ต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ ($IQ < 90$) อยู่ถึงร้อยละ 31.81 (ไม่ควรเกิน ร้อยละ 25) (สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต , 2559)

กรมอนามัย
ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี

ความหมายของการเล่น

การเล่น คือ ความสุขของเด็ก

การเล่น คือพื้นฐานสำคัญในการดำเนินชีวิตของเด็ก และการเล่นจึงเป็น” ชีวิตของเด็ก”

What is Play?

- กระบวนการเล่นที่ถูกเลือกโดยอิสระ
- กำหนดควบคุมโดยคนที่เล่น
- เป็นแรงจูงใจจากภายนอก
- คนเล่นควบคุมเนื้อหาการเล่น ตั้งใจเล่นโดยเดินตามแรงขับภายในตามความคิด ความสนใจ และวิธีการของตนเอง ด้วยเหตุผลของตัวเอง (Play work Principles

Scrutiny Group,2006)

การเล่นอิสระ : เป็นการเล่นที่เด็กๆสนุกสนาน เด็กมีส่วนร่วมในการออกแบบการเล่นด้วยตนเอง การเล่นมีความสำคัญสำหรับเด็กเป็นกระบวนการเรียนรู้อย่างมีความสุข และเสริมสร้างพัฒนาการในทุกด้าน

กรมอนามัย
ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี

เด็กไทยเล่นเปลี่ยนโลก

Family

เล่นกับครอบครัวเพื่อน

พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูเด็กมีทักษะ/
สร้างแรงจูงใจในการเล่น

Free

เล่นอิสระ

เปิดโอกาสให้เด็กเล่นอิสระตามความต้องการ
อยากจะทำอะไร
มุมเล่น ลานเล่น สนามเด็กเล่น
"เล่นที่ไหนก็ได้ขอให้อปลอดภัย"
บ้าน โรงเรียน ชุมชน

Fun

สุข สนุก

กิจกรรม/สื่อในการเล่น
หลากหลาย ง่ายๆ ไม่ซับซ้อน
เป็นไปตามวัย เน้นธรรมชาติ

กรมอนามัย
ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี

ตัวอย่างการเล่น

กรมอนามัย
ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี

การเล่นกับกิจกรรม

การเล่น	กิจกรรม
<ul style="list-style-type: none"> ● ความต้องการภายในของเด็กอย่างอิสระ 	<ul style="list-style-type: none"> ● มีผู้จัด ความต้องการตามคนจัด
<ul style="list-style-type: none"> ● ขอบเขตของการเล่นขึ้นอยู่กับผู้เล่น 	<ul style="list-style-type: none"> ● ขอบเขตของการเล่นขึ้นอยู่กับผู้จัด
<ul style="list-style-type: none"> ● สามารถสร้างการเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาการรอบด้านตามวัยอย่างอิสระ 	<ul style="list-style-type: none"> ● สามารถสร้างการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการได้ตามวัตถุประสงค์ของผู้จัด

การเล่นกับกิจกรรมจะต้องไปควบคู่กัน → ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้อย่างสมบูรณ์

(สร้าง EF ได้สมบูรณ์มากขึ้น)

คู่มือplay worker2563

กรมอนามัย
ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี

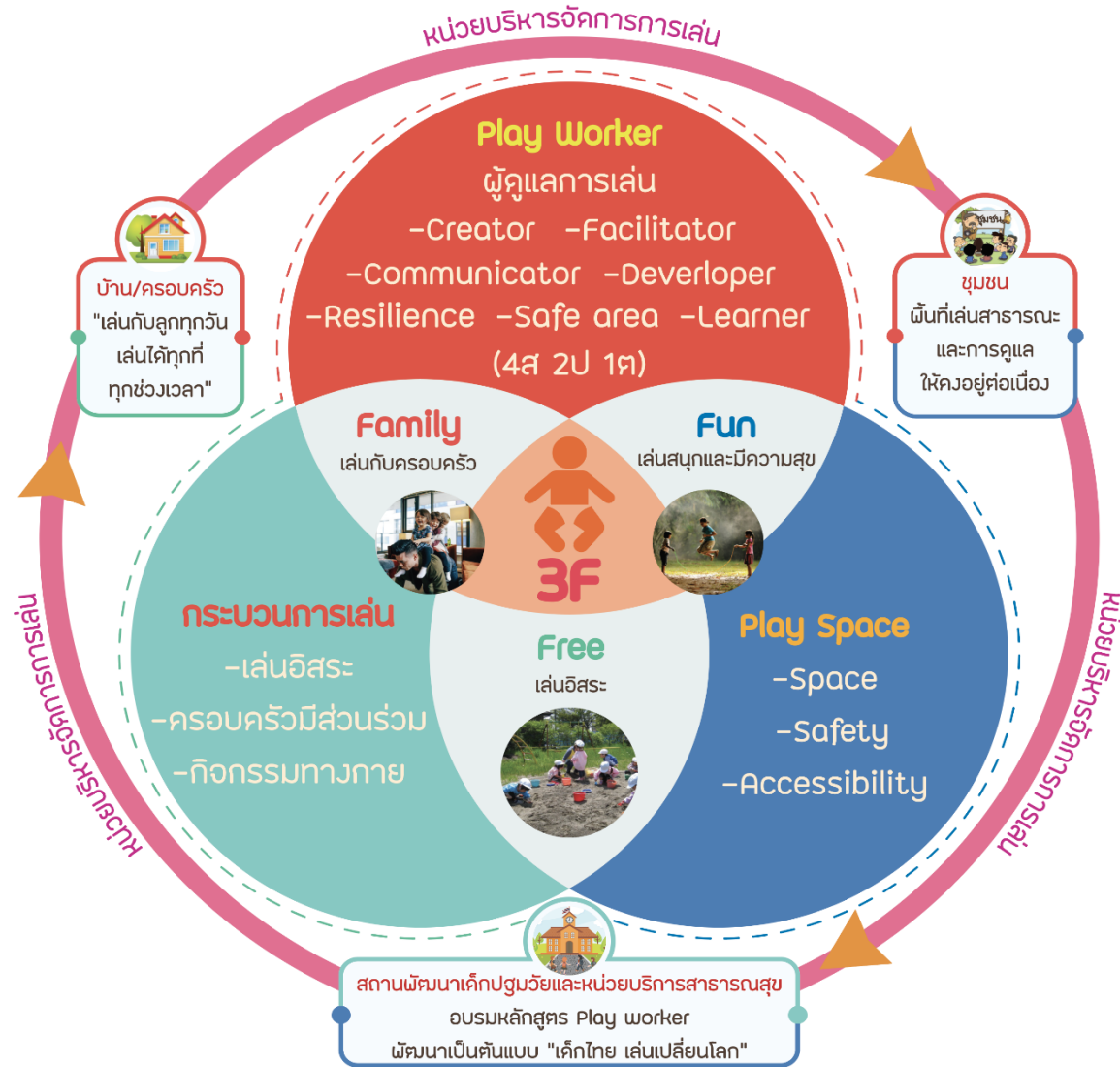
การพัฒนาสมองกับการเล่น

อ้างอิง : <https://www.npr.org/.../scientists-say-childs-play-helps-buil...>

กรมอนามัย
ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี

เด็กไทยเล่นเปลี่ยนโลก MODEL

กรมอนามัย
ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี

บทบาทผู้อำนวยความสะดวกการเล่น

บทบาทที่ควรทำ (✓)

- 1.เตรียมพื้นที่
- 2.ให้เด็กเลือกเล่นหรือเป็นผู้นำในการเล่น
- 3.มีข้อตกลงร่วมกันในการเล่น
- 4.คอยสังเกต สนับสนุนและประเมินความเสี่ยง เบี่ยงเบนความสนใจหรือจังหวะแทรกแซงที่เหมาะสม
- 5.มีการเสริมแรงบวก ให้กำลังใจเช่น”ลองทำดู” “หนูทำได้”
- 6.เรียนรู้ถึงความรับผิดชอบ
- 7.สรุปผล

บทบาทที่ไม่ควรทำ (✗)

- 1.ไม่แทรกซ้อนการเล่น
- 2.เลือกปฏิบัติ เปรียบเทียบ ดูแลมากเกินไป ไม่ให้เด็กเล่นอย่างอิสระ
- 3.แสดงอารมณ์ สีหน้า คำพูดเชิงลบ
- 4.ละเลยในการดูแลพื้นที่ /ไม่ประเมินความเสี่ยง

คู่มือplay worker2563

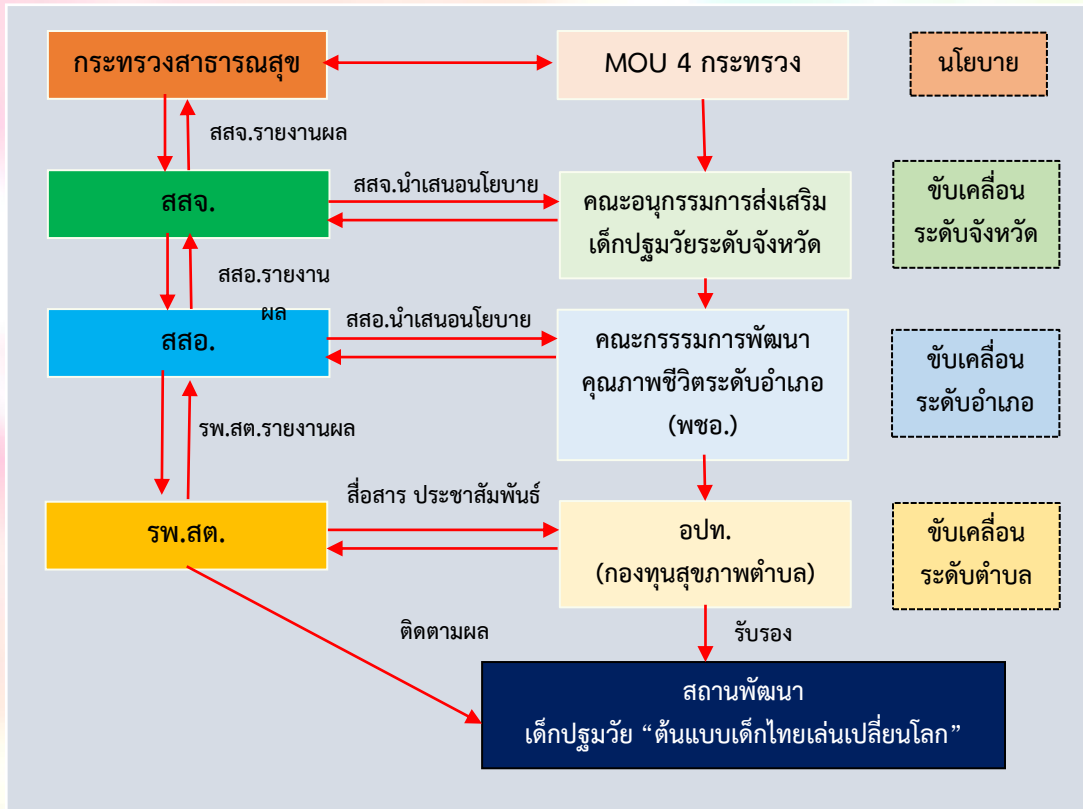

กรมอนามัย
ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี

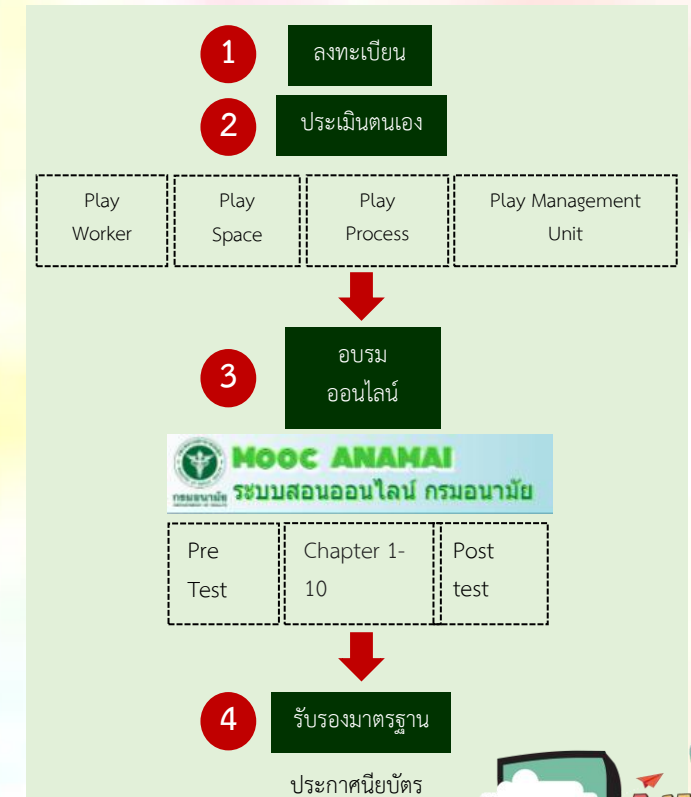

การยกระดับมาตรฐานพื้นที่ต้นแบบเด็กไทยเล่นเปลี่ยนโลก สำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้วยระบบดิจิทัล (Digital Training Platform)

กลไกการขับเคลื่อน

การดำเนินงาน

แบบฟอร์ม
ขอความร่วมมือพัฒนา
พื้นที่ต้นแบบ

ลงทะเบียนเข้าร่วม
พัฒนาพื้นที่ต้นแบบ

กรมอนามัย
ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี

แนวทางการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบเด็กไทยเล่นเปลี่ยนโลก สำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

องค์ประกอบ	แนวทางการพัฒนา	ข้อพิจารณา
องค์ประกอบที่ 1 พื้นที่เล่น (Space)	<ul style="list-style-type: none"> - กระตุ้นการเรียนรู้ / ตามบริบทพื้นที่ - ปลอดภัย (Safety) - เข้าถึงได้ง่าย (Accessibility) 	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (ตัวบ่งชี้ที่ 1.3)
องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการเล่น (Play Process)	<ul style="list-style-type: none"> - จัดให้เด็กได้เล่นอิสระ ในและนอกห้องเรียน - จัดกิจกรรมการเล่น 7 กิจกรรม ในและนอกห้องเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - ตารางการจัดกิจกรรม - ภาพถ่ายการเล่นอิสระและกิจกรรม
องค์ประกอบที่ 3 ผู้อำนวยการเล่น (Play Worker)	เข้ารับการอบรมพัฒนาทักษะผู้อำนวยการเล่น (Play Worker)	- ประกาศนียบัตรผ่านการอบรม
องค์ประกอบที่ 4 หน่วยบริหารจัดการการเล่น (Play Management Unit)	การมีส่วนร่วมของ <ul style="list-style-type: none"> - บ้าน/ครอบครัว - สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย/หน่วยบริการสาธารณสุข - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชน 	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (ตัวบ่งชี้ที่ 1.5)

กรมอนามัย
ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี

ร้อยละผู้อำนวยความสะดวกและลานเล่นต้นแบบ

ค่าเป้าหมาย

- ผู้อำนวยความสะดวก ตำบลละ 1 คน
- ลานเล่นต้นแบบ ตำบลละ 1 แห่ง

รายละเอียดจําแนกรายตำบล

	เขต 4	นนทบุรี	ปทุมธานี	อยุธยา	ลพบุรี	สระบุรี	สิงห์บุรี	อ่างทอง	นครนายก
ลานเล่นต้นแบบ (ตำบล)	24	3	3	2	3	3	3	2	5
Play worker (ตำบล)	117	26	16	11	26	21	5	4	8
Play worker (คน)	244	50	55	29	52	35	7	5	11

การเรียนออนไลน์หลักสูตรผู้อำนวยความสะดวกการเล่น (Play worker)

คู่มือ
ผู้อำนวยความสะดวกการเล่น (PLAY WORKER)
เด็กไทยเล่นเปลี่ยนโลก

ผู้อำนวยความสะดวกการเล่น (PLAY WORKER) 10
ชั่วโมง

ข้อมูล	ตัวอย่าง	91
		300

22 ม.ค. 65-22 ก.พ. 65 (รุ่นที่ 12)

<https://mooc.anamai.moph.go.th/>

กรมอนามัย
ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี

การเรียนออนไลน์หลักสูตรผู้อำนวยความสะดวกการเล่น (Play worker) (ต่อ)

เข้าระบบ/สร้างบัญชีใหม่

ข้อมูล **ดูตัวอย่าง** 66 / 300

9 ต.ค. 64-31 ต.ค. 64 (รุ่นที่ 10)

คู่มือ
ผู้อำนวยความสะดวกการเล่น (PLAY WORKER)

ผู้อำนวยความสะดวกการเล่น (PLAY WORKER) 10 ชั่วโมง

ข้อมูล **ดูตัวอย่าง** 1 / 300

25 ต.ค. 64-26 พ.ย. 64 (รุ่นที่ 7)

1

เข้าระบบ/สร้างบัญชีใหม่

31 ต.ค. 64 (รุ่นที่ 9)

หลักสูตรสำหรับ **ประชาชน**

แผนการสำหรับประชาชน

ดูตัวอย่าง 4 / 300

31 ต.ค. 64 (รุ่นที่ 6)

ข้อมูล 26 ต.ค.

วิธีใช้

เข้าสู่ระบบ

อีเมลหรือโทรศัพท์

รหัสผ่าน

ตกลง

ลืมรหัสผ่าน

เข้าระบบด้วย Line

เข้าระบบด้วย Google

เข้าระบบด้วย Facebook

สร้างบัญชีใหม่!

สำหรับสมาชิกออนไลน์หลักสูตร

สำหรับบุคคลทั่วไป

ปราบภัย
303@gmail.com
58370
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2

การเรียนออนไลน์หลักสูตรผู้อำนวยความสะดวกการเล่น (Play worker) (ต่อ)

สร้างบัญชีสำหรับบุคคลทั่วไป

ชื่อ

สกุล

เพศ

อายุ

อาชีพ

ที่อยู่และการติดต่อ

เลขที่บ้าน หมู่ที่ ถนน ซอย

จังหวัด

อำเภอ/เขต

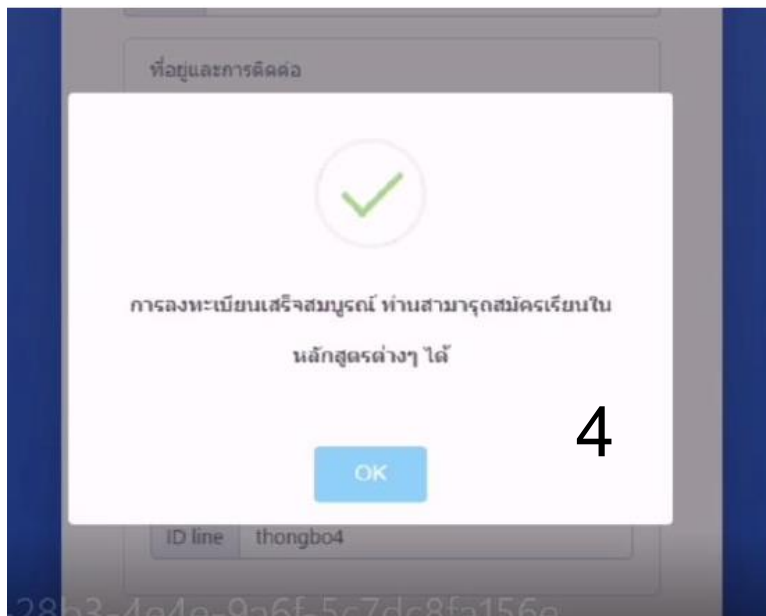
ตำบล/แขวง

โทรศัพท์มือถือ

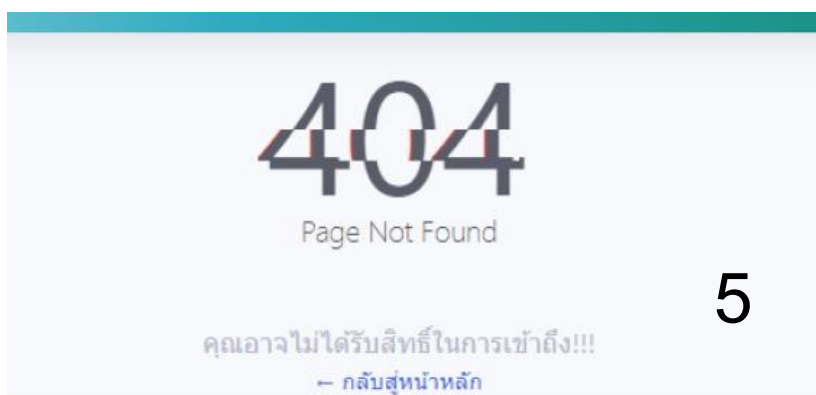
ID line

ภาพถ่ายตนเอง No file chosen

3

4

5

MOOCANAMAI
ระบบเรียนออนไลน์กรมอนามัย

ห้องเรียนของฉัน 6

ผู้อำนวยความสะดวก (PLAY WORKER) 10 ชั่วโมง (รุ่นที่ 7)

↓ 32 วัน

การเรียนออนไลน์หลักสูตรผู้อำนวยความสะดวกการเล่น (Play worker) (ต่อ)

ผลการเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 0

ตรวจผลการเรียน

ยังไม่ผ่านเกณฑ์

ความหมายของสี

ผ่านเกณฑ์สมบูรณ์

ผ่านเกณฑ์บางกิจกรรม

ไม่ผ่านเกณฑ์/ยังไม่ทำกิจกรรม

** คลิกที่ชื่อแผนการเรียนเพื่อเข้าเรียนในแต่ละแผนการเรียน
หลังทำกิจกรรมหากหน้าเพจไม่เปลี่ยนแปลงให้ทำการโหลดเพจ

ใหม่

การเรียนรู้
ศึกษาเนื้อหา

1

100 %

คลิก

2

100 %

คลิก

ผลการเรียนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 100

ตรวจผลการเรียน

ยืนยันการเรียนสมบูรณ์
พิมพ์ประกาศนียบัตร

ความหมายของสี

ผ่านเกณฑ์สมบูรณ์

ขอแสดงความยินดี
นายรัชชัย ทองบ่อ
ได้ผ่านการอบรมออนไลน์หลักสูตร
"ผู้อำนวยความสะดวกการเล่น (PLAY WORKER) 10 ชั่วโมง"
เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๔

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

ขอมอบใบประกาศนียบัตรฉบับนี้เพื่อแสดงว่า

นายรัชชัย ทองบ่อ

ได้ผ่านการอบรมออนไลน์หลักสูตร

ผู้อำนวยความสะดวกการเล่น (PLAY WORKER) 10 ชั่วโมง

ในวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๔

นายแพทย์สุรرنชัย วนชายังเจริญชัย
อธิบดีกรมอนามัย

นางนันทิมา

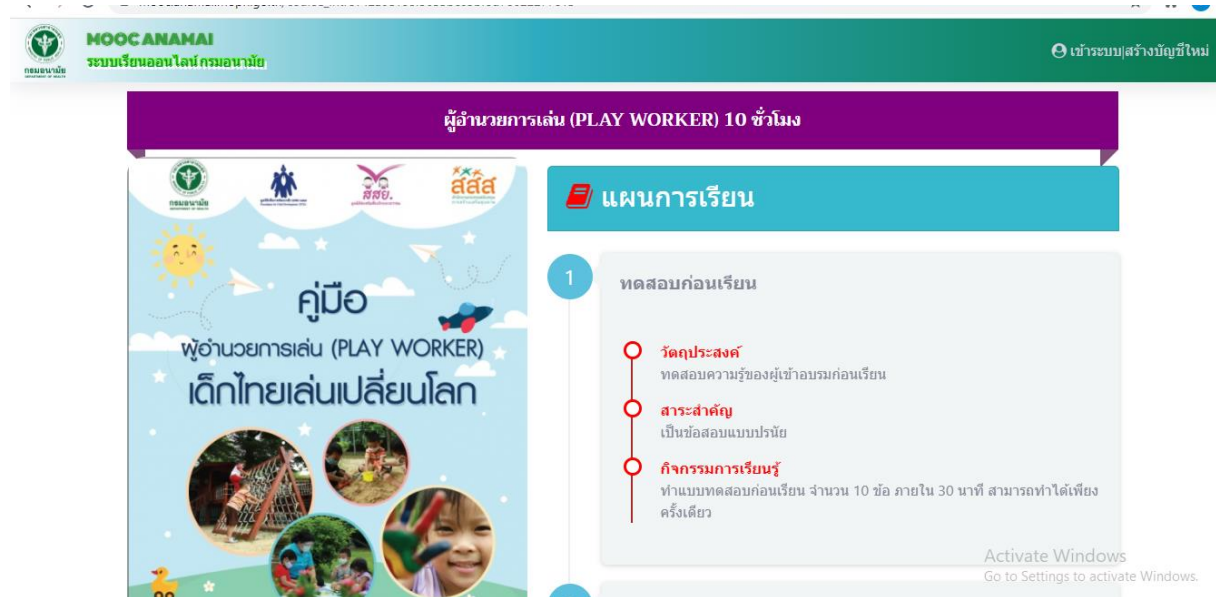
ติดตามข่าวสารการเปิดอบรมผู้อำนวยความสะดวกการเล่น (Play Worker)

ห้อง 1

ห้อง 2

HOONAHAI
ระบบเรียนออนไลน์ กรมอนามัย

ผู้อำนวยความสะดวกการเล่น (PLAY WORKER) 10 ชั่วโมง

คู่มือ
ผู้อำนวยความสะดวกการเล่น (PLAY WORKER)
เด็กไทยเล่นเปลี่ยนโลก

แผนการเรียนรู้

- ทดสอบก่อนเรียน
  - วัตถุประสงค์: ทดสอบความรู้ของผู้เข้าอบรมก่อนเรียน
  - สาระสำคัญ: เป็นข้อสอบแบบปรนัย
  - กิจกรรมการเรียนรู้: ทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 10 ข้อ ภายใน 30 นาที สามารถทำได้เพียงครั้งเดียว

Activate Windows
Go to Settings to activate Windows.

กรมอนามัย
ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี

สื่อ องค์กรความรู้ สนับสนุน

VDO ผู้อำนวยการเล่น (PLAY WORKER)

VDO เล่นเปลี่ยนโลก สำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

VDO เล่นเปลี่ยนโลก สำหรับพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูเด็ก

คู่มือ ผู้อำนวยการเล่น (PLAY WORKER)

คู่มือ เล่นเปลี่ยนโลก สำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

เล่น"ให้ได้"เรื่อง" พ่อแม่ 4.0 รู้ทันเรื่องเล่นเจนอัลฟา

กรมอนามัย
ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี

• เพราะการเล่นสำคัญ ...เราจึงชวนทุกท่านมา “เล่นเปลี่ยนโลก”

- ขอเพียงผู้ใหญ่เปิดโอกาส ปล่อยให้เด็กได้เล่นอิสระตามความต้องการ
- โดยที่ผู้ใหญ่ไม่ต้องคาดหวังอะไร เพียงดูแลเรื่องความปลอดภัย
- ปล่อยให้เด็กได้โลดแล่น พัฒนาตัวเองในแบบเฉพาะของตัวเองอย่างอิสระ
- จะได้ว่า การเล่นไม่ใช่เรื่องเล่นๆ การเล่นมหัศจรรย์เกินกว่าที่เราคิด

“ขอบคุณที่ทำให้หนูได้... เล่น ...”

